

Sygn. akt I C 1752/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : **SSO Sławomir Urbaniak**

Protokolant : Robert Purchalak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudzień 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa B. W. i P. W.

przeciwko Skarbowi Państwa – Marszałkowi Województwa (...)

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powodów łącznie na rzecz strony pozwanej kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

I C 1752/12

UZASADNIENIE

Powodowie P. W. i B. W. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Marszałka Województwa (...) kwoty 195.344 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 20.01.2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Powodowie podali, że zgodnie z art. 16. ust. 3 prawa wodnego właścicielowi gruntów zalanych podczas powodzi w wyniku nieprzestrzegania przepisów przez właściciela wody lub właściciela urządzenia wodnego przysługuje odszkodowania. Powodowie są właścicielami nieruchomości rolnej – działki nr (...) dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) w Sądzie Rejonowym w Środzie Śląskiej. Działka rolnicza powodów sąsiaduje bezpośrednio z Rowem (...). W myśl art. 10 ust. 1a prawa wodnego wody morza terytorialnego, morskie wody wewnętrzne, śródlądowe wody powierzchniowe płynące (Rów (...)) jest kanałem sztucznym o szerokości dna pow. 1,5 m, mieści się zatem w zakresie pojęcia wód płynących) oraz wody podziemne stanowią własność Skarbu Państwa. Art. 21 prawa wodnego określa, że utrzymanie wód stanowi obowiązek ich właściciela i odnosi się on w jednakowym stopniu do wszystkich właścicieli wód. Do obowiązków właściciela śródlądowych wód powierzchniowych należy zapewnienie swobodnego spływu wód powodziowych (art. 26 prawa wodnego). Zgodnie z art. 22 ustawy utrzymywanie śródlądowych wód powierzchniowych polega na zachowaniu lub odtworzeniu stanu ich dna lub brzegów oraz na konserwacji lub remoncie istniejących budowli regulacyjnych w celu zapewnienia swobodnego spływu wód oraz lodów, a także właściwych warunków korzystania z wody. Zadania te zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 4 prawa wodnego oraz zał. nr 2 l.p. 454 rozporządzenia z dnia 17.1.2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiący własność publiczną, należą do Marszałka Województwa (...), (...)(...) i (...) we W. jako wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna podległa Zarządowi Województwa (...), wykonuje zadania Marszałka Województwa w zakresie praw i obowiązków określonych przepisami ustawy z dnia 18.07.2001 r. – Prawo wodne.

W związku z powyższym w stosunku do Rowu (...)prawa właścicielskie wykonuje za Skarb Państwa Marszałek Województwa (...)i jako właściciel wody jest odpowiedzialny za stwierdzony brak utrzymania Rowu (...)w należytym stanie – art. 21 prawa wodnego, a także za ochronę gruntów sąsiadujących z takim rowem przed zalaniem. W przypadku zalania gruntów i powstałych zniszczeń na skutek nieprzestrzegania ww. obowiązków w myśl art. 16. ust. 2 prawa wodnego właścicielowi gruntów przysługuje odszkodowanie.

Bezsporny jest fakt zalania gospodarstwa powodów w dniach od 23.06. 2009 r. do 30.06. 2009 r. warstwą wody wypływającą z koryta Rowu (...)w wyniku powodzi. Powodzią jest takie wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach (Rów (...))jest kanałem sztucznym) lub na morzu, podczas którego woda po przekroczeniu stanu brzegowego zalewa doliny rzeczne albo tereny depresyjne i powoduje zagrożenie dla ludzi lub mienia.

O skali zalania świadczą sporządzone protokoły szkód, korespondencja z organami administracji, w tym zaświadczenie potwierdzające udział zastępów K.Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w akcji ratowniczej w dniach 28.06.2009 r. – 02.07.2009 r. w K.przy ul. (...)w celu odpompowania wody z gospodarstwa rolnego powodów. Wątpliwości nie wzbudza również związek przyczynowy pomiędzy długotrwałym wypełnieniem profilu glebowego przez wodę a powstaniem deficytu tlenowego i obumieraniem systemu korzeniowego roślin, tj. przerwaniem ich wegetacji i w rezultacie powstaniem szkód w gospodarstwie rolnym powodów. Zalanie gruntów powodów miało charakter długotrwały (ok. 1 miesiąca) i spowodowało znaczne szkody w prowadzonych uprawach rolnych, sadowniczych i szkółkarskich. Długotrwały charakter zalania gospodarstwa rolnego powodów wynika z faktu, iż Rów (...)był w okresie tego zalania tak zaniedbany, że nie miał zdolności do zabezpieczenia gospodarstwa przed powodzią i odprowadzania wylanej z niego na sąsiednie grunty wody. Rów ten był zaniedbany już w 2006 r. w takim stopniu, że zalanie sąsiadujących z nim gruntów było nieuchronne w razie wystąpienia większych opadów deszczu. Stan rowu był (...)znany, ponieważ już kilka lat przed powodzią powodowie powiadamiali właściciela Rowu (...)oraz Urząd Gminy o wynikających ze stanu tego rowu zagrożeniach dla nieruchomości sąsiednich. Przed powodzią rów był zarośnięty korzeniami traw, trzciny, turzycy oraz korzeniami drzew rosnących w korycie rowu i na skarpie, a warstwa zamulenia sięgała ok. 1 m, co spowodowało niemożność odprowadzenia wody i zalanie powodujące straty w uprawach.

Mimo wniosków o podjęcie przez właściciela rowu działań zmierzających do zapobieżenia ewentualnym szkodom, Marszałek Województwa (...)i działający w jego imieniu (...)nie podjął żadnych działań w tym kierunku. Burmistrz Gminy K.wskazywał konserwację Rowu (...)jako zadanie priorytetowe do wykonania.

Dopiero w IV kwartale 2009 r. rozpoczęto wykonywać prace polegające m.in. na wykoszeniu i wygrabieniu porostów ze skarpu brzegowych oraz dna cieku, usunięciu z koryta zakrzaczeń i samosiejek drzew utrudniających przepływ, hakowaniu porostów z dna cieku, usunięciu zatorów tamujących przepływ wody, odmuleniu dna, udroźnieniu rurociągu. Prace polegające na udroźnieniu Rowu (...)zostały odebrane dopiero we wrześniu 2010 r.

Powodowie wskazali, że należyte utrzymanie Rowu (...)przez jego właściciela za-pobiegłoby szkodzie. Rów (...)przy prowadzeniu standardowych zabiegów konserwacyjnych (odmulanie dna, usuwanie roślinności, itp.) wystarczająco sprawnie odprowadzałby wodę do rzeki S.. Tak jest teraz po dokonaniu częściowych zabiegów konserwacyjnych.

Komisja powołana przez Wojewodę (...) oszacowała straty w uprawach rolnych w gospodarstwie powodów na kwotę 195.344 zł, której zapłaty dochodzą powodowie.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana –Skarb Państwa- Marszałek Województwa (...) -wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany zarzucił w pierwszej kolejności brak legitymacji procesowej biernej. Podniósł, iż Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za działania i zaniechania Marszałka Województwa (...). Marszałek województwa wykonuje zadania samorządu województwa wynikającego z przepisów prawa wodnego. W konsekwencji pozwany w sprawie mógłby być samorząd województwa (...).

Pozwany zarzucił nadto, iż podstawą powództwa nie może być art. 417 kc, gdyż realizacja zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych ciąży na podmiotach wykonujących prawa właścicielskie. Skarb Państwa obowiązany jest zatem podejmować działania określone w przepisach prawa wodnego nie w ramach wykonywania władzy publicznej, lecz w ramach obowiązków wynikających z prawa własności.

Pozwany zarzucił także niewykazanie przez powodów przesłanek odpowiedzialności wskazanych w art. 417 kc. Nie istnieje żaden związek pomiędzy wykonywaniem obowiązków właściciela wody przez samorząd województwa (...)a zalaniem gospodarstwa powodów w dniach 23.06. – 30.06.2009 r. Przyczyną zalania nie było wystąpienie wody z ciek w postaci Rowu (...), lecz bardzo niekorzystne warunki meteorologiczne, które wystąpiły w tym rejonie w postaci deszczu nawalnego.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Powodowie P. W. i B. W. są właścicielami nieruchomości rolnej –zabudowanej działki nr (...), położonej w (...), gm. K., objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej.

/ dowód: wydruki z elektronicznych ksiąg wieczystych – k. 30-41 /

Działki powodów przylegają do ciek w wodnego – Rowu (...).

/ dowód: mapa – k. 42-44 /

W latach osiemdziesiątych Rów (...)przewidziany był do poddania rozbudowie w celu stworzenia z niego głównego ciek uodwadniającego tereny położone w zlewni rzeki S.na obszarze (...).

/ dowód: projekt – k. 47-55 /

Pismem z 6.12.2007 r., złożonym dnia 10.12.2007 r., W. W., M. S.prowadzący Gospodarstwo (...)oraz P.i B. W.prowadzący Gospodarstwo (...)wystąpili do Urzędu Miasta i Gminy w K.o wykonanie robót dotyczących Rowu (...)w celu udroźnienia zarośniętego odcinka Rowu od wylotu rurociągu z polderu zalewowego do wylotu rzeki S., usunięcia powalonych drzew i wycięcia zakrzaczenia na wale p/powodziowym oddzielającym polder zalewowy od odkrytego odcinka Rowu (...)i innych prac.

/ dowód: pismo – k. 94-95 /

Pismem z dnia 2.01.2008 r. Burmistrz Miasta i Gminy K.w odpowiedzi na pismo z dnia 6.12.2007 r. poinformował, że ciek Rów (...)jest własnością Skarbu Państwa w administrowaniu (...) (...)i (...)we W.i do niego należy utrzymywanie ciek i urządzeń przeciwpowodziowych.

/ dowód: pismo – k. 97 /

Pismem z dnia 15.01.2008 r. w odpowiedzi na pismo z dnia 3.01.2008 r. (...) (...)i (...)we W.poinformował W. W., M. S., P.i B. W., a także Urząd Miasta i Gminy K., iż brak konserwacji Rowu (...)i prawostronnego obwałowania rzeki S.wynika z niewystarczających środków finansowych na utrzymanie i konserwację rzek i urządzeń melioracyjnych znajdujących się w ewidencji Zarządu, Zarząd ujmie w planach robót konserwacyjnych udroźnienie Rowu (...)na wnioskowanym odcinku oraz przeprowadzenie konserwacji wału W., jednak wykonanie prac będzie uzależnione od otrzymanych środków finansowych na utrzymanie urządzeń melioracyjnych w 2008 r.

/ dowód: pismo – k. 96 /

Pod koniec czerwca 2009 r. gospodarstwo powodów zostało zalane.

W akcji ratowniczej prowadzonej w dniach od 28.06.2009 r. godz. 11:11 do 02.07.2009 r., godz. 00:57 przy ul. (...) w K. brały udział zastępy K. Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej we W.. Przyczyną interwencji było zalanie wodą Gospodarstwa Rolnego – (...) na pow. ok. 6 ha. Działania ratownicze polegały na:

- zabezpieczeniu miejsca zdarzenia,
- wypompowaniu wody z terenu Szkółki przy użyciu motopomp szlamowych,
- układaniu wałów z worków z piaskiem celem niedopuszczenia do ponownego zalania wodą zagrożonego terenu.

/ dowód: pismo (...) k. 56 /

Komisja powołana zarządzeniem Wojewody (...)nr (...) z dnia 15.07.2009 r. dokonała oszacowania szkód w gospodarstwie powodów i określiła wysokość strat:

- straty w uprawach rolnych wyliczone wg obniżonego dochodu – 187 644 zł,
- pomniejszenie strat o koszty nieponiesione – 77 300 zł,
- koszty ratowania roślin – 10 000 zł,
- straty w krzewach borówki wysokiej – 75 000 zł.

/ dowód: opinie i protokoły – k. 57-68 /

Powód wystąpił dnia 15.07.2009 r. do (...)i (...)we W., Gminy K.i Starostwa Powiatowego o pokrycie strat materialnych wynikłych z braku konserwacji cieków Rów (...).

Postanowieniem nr (...) z dnia 22.07.2009 r. Starosta Powiatu (...) przekazał tenże wniosek Marszałkowi Województwa (...).

Pismem z dnia 5.08.2009 r. (...) (...)i (...)we W.poinformował powoda, że realizuje powierzone ustawowo Marszałkowi Województwa zadania administracji rządowej oraz zadania własne wynikające z przepisów ustawy z dnia 18.07.2001 r. – Prawo wodne. Do tych zadań należy m. in. utrzymanie wód, w tym Rowu (...). Budżet Zarządu zaspokaja potrzeby konserwacyjne tylko w ok. 10 % stanu ewidencyjnego wód oraz urządzeń melioracji wodnych podstawowych. W celu zwiększenia zakresu utrzymania (...)stara się pozyskiwać środki finansowe również z innych źródeł, w tym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i samorządów lokalnych.

Zarząd podniósł, że treść pisma powoda dotyczy rekompensaty szkód spowodowanych intensywnymi opadami deszczu, brakiem odpływu i wezbraniem wód Rowu (...)w czerwcu i lipcu 2009 r. (...)dokonuje wskazane wyżej obowiązki także wobec tego cieków. Nie kwestionując z góry zasadności roszczeń odszkodowawczych podniósł potrzebę udokumentowania rozmiarów zaistniałej szkody i faktycznych jej przyczyn.

Zarząd podniósł, że obowiązujący stan prawny daje podstawy odszkodowawcze tylko w sytuacjach, gdy poszkodowany udowodni i udokumentuje, że jednostka zobowiązana do utrzymania wód nie wykonywała należycie swoich obowiązków – art. 16. ust. 3 prawa wodnego.

Postanowieniem z dnia 13.08.2009 r. Marszałek Województwa (...) zwrócił wniosek wnioskodawcy.

/ dowód: postanowienia – k. 10-11, 13-14; pismo – k. 45-46; pismo – k. 102-103 /

Pismem z dnia 7.09.2009 r. powód wystąpił do (...) (...)i U.-dzeń (...)o niezwłoczne udrożnienie Rowu (...).

Powód ponowił wezwanie pismem z dnia 13.10.2009 r.

/ dowód: pisma – k. 108, 111 /

Pismem z dnia 3.09.2009 r. Burmistrz poinformował P.i B. W.oraz M. S., że zgodnie z ustaleniami poczynionymi na spotkaniu w dniu 18.08.2009 r. ponowił prośbę do (...) (...)i (...)we W.o złożenie do Gminy wniosku o dofinansowanie przez Gminę prac melioracyjnych na ciekach podstawowych, których zarządcą jest (...), wskazując na konserwację cieku Rów (...)jako zadania najbardziej priorytetowego do wykonania.

/ dowód: pismo – k. 98 /

Pismem z dnia 21.09.2009 r. (...) (...) i (...)we W.poinformował powodów, że w związku z pozyskaniem dodatkowych środków finansowych na utrzymanie rzek i urządzeń melioracji podstawowych rozpoczęto procedurę przetargową dla zadania (...).

Dnia 2.10.2009 r. (...) (...)i (...)we W.ogłosił przetarg nieograniczony na udroźnienie cieków i kanałów , w tym udroźnienie Rowu (...)na dł. 5, 690 km.

Pismem z 16.10.2009 r. (...) (...) i (...)we W.poinformował powoda o rozpoczęciu procedury przetargowej i wyłonieniu wykonawcy.

Dnia 19.10.2009 r. (...) (...) i (...)ogłosił o wyborze ofert.

/ dowód: pismo – k. 108; ogłoszenia – k. 118-122, 113-117; informacja – k. 123;

/

W dniu 08.12.2009 r. został dokonany odbiór Udroźnienia Rowu (...)z udziałem przedstawicieli (...)oraz (...)K..

/ dowód: protokół odbioru – k. 133-134 /

W dniu 22.01.2010 r. M. S.zgłosił do Marszałka Województwa (...)zastrzeżenia wobec robót dotyczących Rowu (...).

Pismem z dnia 17.02.2010 r. wicemarszałek Województwa (...)poinformował o zakresie wykonanych prac w ramach Udroźnienia Rowu K.realizowanego w IV kwartale, których odbiór odbył się 8.12.2009 r.

/ dowód: pismo – k. 135-137; /

W dniu 18.03.2010 r. została przeprowadzona wizja lokalna na wysokości działki nr (...) z udziałem przedstawicieli wykonawcy robót, (...), (...) i P. W..

W dniu 13.04.2010 r. została przeprowadzona wizja lokalna na wysokości działki powodów na ich wniosek z udziałem przedstawicieli wykonawcy robót, (...), (...), P. W. i W. W. jako pełnomocnika powoda.

/ dowód: notatka – k. 139; pismo – k. 140; notatka – k. 141-142/

Kolejne roboty zostały przeprowadzone w sierpniu 2009 r.

/ dowód: pismo – k. 143 /

Na zlecenie M. S.oraz B.i P. W.dr inż. T. K.i dr inż. W. O.sporządzili ekspertyzę dotyczącą ustalenia przyczyn podtopienia użytków rolnych położonych w zlewni Rowu (...)w rejonie ul. (...)w czerwcu i lipcu 2009 r.

W opinii eksperci wskazali, że pod koniec czerwca i na początku lipca 2009 r. woda wystąpiła z brzegów Rowu (...)oraz rowów bocznych, co spowodowało zalanie gruntów ornych na działce nr (...)ok. 0,5 m warstwą wody oraz zatopienie użytków na działkach nr (...). Główną przyczyną tego zdarzenia był brak należytej przepustowości systemu wodno-melioracyjnego, a przede wszystkim zamulenie i zarośnięcie koryta Rowu (...)oraz znaczne ograniczenie drożności

jego zarurowanego fragmentu. Zły stan systemu wodnomelioracyjnego wpływał również na trwałe utrzymywanie się podwyższonego poziomu wód gruntowych na terenach przyległych, co znacznie zredukowało możliwości gromadzenia wody w tym rejonie i pogłębiło zagrażający roślinności deficyt tlenu w profilu glebowym. System wodnomelioracyjny zapewnia utrzymanie właściwych stosunków wodnych w zlewni Rowu (...) pod warunkiem prowadzenia jego regularnej konserwacji. Przy założeniu, że Rów (...), a w szczególności jego zarurowany odcinek, są właściwie utrzymane, woda z opadów nawałnych, które wystąpiły w czerwcu 2009 r., powinna zostać odprowadzona do rzeki S. w czasie zbliżonym do tygodnia. Po wykonaniu konserwacji koryta Rowu (...) był on zdolny do sprawnego odprowadzenia wody z intensywnych opadów atmosferycznych występujących w maju, sierpniu i wrześniu 2010 r.

/ dowód: ekspertyza – k. 144-180 /

Powodowie wystąpili do Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z wnioskiem o za-wezwanie pozwanego do próby ugodowej.

Próba ta nie przyniosła rezultatu, gdyż pozwany odmówił zawarcia ugody.

/ dowód: wniosek – k. 15-18; protokół w sprawie VI Co 2691/11 – k. 28 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na brak legitymacji materialnoprawnej po stronie pozwanej.

Sąd Okręgowy w tym składzie oddalając powództwo w pełni podzielił stanowisko wyrażone w wyroku (oraz jego uzasadnieniu) tutejszego Sądu Okręgowego wydanym w dniu 22.02.2013 r. w sprawie o analogicznym stanie faktycznym, dotyczącej sąsiedniej działki (w stosunku do nieruchomości powodów), sprawie prowadzonej pod sygn. I C 1753/12. Stanowisko to przytoczono poniżej.

Powodowie wystąpili z żądaniem naprawienia szkody powstałej w uprawach rolnych na przełomie czerwca i lipca 2009 r. w następstwie zalania należącej do nich działki wodą powodziową, która wystąpiła z brzegów Rowu (...). Powodowie podnieśli, że brak należytego utrzymania tego cieków wodnego w należyłym stanie spowodował, że woda opadowa, która powinna zostać odprowadzona do rzeki S., znalazła ujście na tereny należącej do nich nieruchomości.

Powodowie dochodzili zatem roszczenia o charakterze odszkodowawczym mającego podstawę w nienależyтым utrzymaniu wód płynących przez zarządcę tychże wód.

Powodowie wskazali, że osobą odpowiedzialną jest Skarb Państwa – Marszałek Województwa (...) (właściciel cieków), który realizuje swoje zadania poprzez (...) (...) i (...) we W..

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 18.07.2001 r. – prawo wodne własność Skarbu Państwa stanowią wody morza terytorialnego, morskie wody wewnętrzne wraz z morskimi wodami wewnętrznymi Zatoki G., śródlądowe wody powierzchniowe płynące oraz wody podziemne. W myśl art. 11 ust. 1 pkt 4 prawa wodnego prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa wykonuje marszałek województwa, jako zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd województwa – w stosunku do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, służących polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwieniu jej uprawy, oraz w stosunku do pozostałych wód niewymienionych w pkt 1-3 (czyli z wyłączeniem wód morskich, wód istotnych dla kształtowania zasobów wodnych oraz ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności wód podziemnych oraz śródlądowych wód powierzchniowych

co do których prawa właścicielskie Skarbu Państwa zostały powierzone innym organom.

Rów (...) stanowiący dopływ rzeki S. został zaliczony do śródlądowych wód powierzchniowych stanowiących własność publiczną, istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa zgodnie z § 1 pkt 2 i załącznikiem nr 2 poz. 454 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17.12.2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich

części stanowiących własność publiczną (Dz.U. z 2003, Nr 16, poz. 149) wydanego na podstawie art. 11 ust. 2 i 3 prawa wodnego. Rów ten nie jest ciekim wymienionym w art. 11 ust. 1 pkt prawa wodnego, zatem marszałek województwa zarządza nim także w zakresie ochrony przeciwpowodziowej.

Organem zarządzającym wodami tego ciekłu jest Marszałek Województwa (...), który wykonuje to zadanie jako zadanie z zakresu administracji rządowej wykonywane przez samorząd województwa.

Marszałek województwa jest organem jednostki samorządowej szczebla wojewódzkiego.

Z (...) Zarząd (...) jest jednostką organizacyjną samorządowego Województwa (...) utworzoną na mocy Uchwały Sejmiku Województwa (...) Nr (...) z dnia 29.08.2003 r. w sprawie połączenia Regionalnych (...) i (...) w L., L., Ś. oraz W. i utworzenia (...) i (...) we W. oraz nadania mu statutu. Zgodnie z § 4 tej uchwały (...) i (...) jest samorządową jednostką organizacyjną działającą jako jednostka budżetowa.

Powodowie skierowali swoje roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa zamiast przeciwko jednostce samorządu terytorialnego – samorządowemu Województwu (...) działającemu przez swoją jednostkę organizacyjną (statio regionis) – (...) (...) i (...).

Podstawę roszczenia zgłoszonego przez powodów i odpowiedzialności wskazanego podmiotu stanowiąć mógł stanowiąć jedynie art. 417 kc.

Zgodnie z art. 417 § 1 kc, za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Zgodnie zaś z art. 417 § 2 kc, jeżeli wykonywanie zadań z zakresu władzy publicznej zlecono, na podstawie porozumienia, jednostce samorządu terytorialnego albo innej osobie prawnej, solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi ich wykonawca oraz zlecająca je jednostka samorządu terytorialnego albo Skarb Państwa.

Przepisy kodeksu cywilnego regulujące odpowiedzialność organów administracji publicznej (państwowej i samorządowej) za działania i zaniechania funkcjonariuszy tych organów zostały gruntownie znowelizowane ustawą z dnia 17.06.2004 r. o zmianie kodeksu cywilnego i niektórych innych ustaw z dniem 1.09.2004 r. Znowelizowany art. 417 kc wprowadził zasadę jednolitej, własnej odpowiedzialności Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego za wykonywanie władzy publicznej z naruszeniem prawa. Z dniem 1.09.2004 r. uchylony został art. 420² kc, który stanowił, że jeżeli szkoda została wyrządzona przez funkcjonariusza jednostki samorządu terytorialnego przy wykonywaniu określonych ustawami zadań z zakresu administracji rządowej lub zleconych przez ustawy albo powierzonych, odpowiedzialność za szkodę ponoszą Skarb Państwa i jednostka samorządu terytorialnego solidarnie.

Decydującą przesłanką odpowiedzialności podmiotu publicznego (państwowego, samorządowego) jest wyrządzenie szkody przy wykonywaniu władzy publicznej. Wykonywaniem władzy publicznej będzie zawsze podejmowanie działań należących do szeroko rozumianej sfery administracji publicznej. Sfera ta od 1990 r. rozdzielona jest pomiędzy administrację rządową i administrację samorządową (od 1.01.1999 r. na trzech szczeblach samorządu terytorialnego: gminy, powiatu i województwa). Jednostki samorządowe mogą wykonywać zadania z zakresu administracji publicznej jako zadania własne, należące z mocy prawa do ich kompetencji, jako zadania ustawowo zlecone będące wyrazem zastępowania przez samorząd administracji rządowej w terenie bądź jako zadania powierzone – w drodze przeniesienia kompetencji organu administracji rządowej na organ samorządu w ramach porozumienia (umowy) administracyjnego. Z punktu widzenia relacji o charakterze cywilnoprawnym pomiędzy organami szeroko ujętej administracji, czyli podmiotem prawa publicznego, a obywatelem, prywatną jednostką organizacyjną, przedsiębiorcą, lub innym podmiotem prawa prywatnego, nie zachodzi różnica w zakresie konsekwencji wykonywania przez jednostkę samorządu terytorialnego zadań należących do jej kompetencji z mocy przepisów ustawy jako zadań własnych lub zadań zleconych (ustawowo). Art. 417 § 1 kc uzależnia odpowiedzialność Skarbu Państwa lub jednostki samorządowej wyłącznie od wykonywania władzy publicznej z mocy ustawy. Odrębnie jedynie – w art. 417 § 2 – ujęte zostały odszkodowawcze konsekwencje wykonywania władzy publicznej w ramach zawartego porozumienia

administracyjnego, czyli odstąpienia od reguł ustawowych i umownego przeniesienia kompetencji na inną (niższego szczebla) jednostkę administracyjną, a nawet osobę prawną prywatną.

Zadania z zakresu ochrony wód wykonywane są przez województwo samorządowe jako zadania zlecone. Nie oznacza to jednakże przeniesienia odpowiedzialności za ewentualnie wyrządzoną przez to szkodę na Skarb Państwa i zwolnienia jednostki samorządowej z tej odpowiedzialności. Jednostka samorządowa ponosi własną, indywidualną odpowiedzialność wobec osoby poszkodowanej za skutki niezgodnego z prawem wykonywania władzy publicznej. Intencja ustawodawcy w zakresie nowelizacji zasad odpowiedzialności państwa za funkcjonariuszy publicznych jest czytelna. Pozostawione zostało jedynie odrębne, szczególne unormowanie odpowiedzialności na wypadek powierzenia czynności z zakresu władzy publicznej podmiotowi nie będącemu częścią aparatu państwowego czy też częścią struktury administracji publicznej. Jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za szkodę wywołaną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej tak samo przy wykonywaniu zadań własnych, jak i przy wykonywaniu zadań ustawowo zleconych. Jeżeli źródłem wykonywania zadań jest ustawa, odpowiedzialność ponosi wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego – zob. G. Bieniek w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom I, wyd. 8 Warszawa 2007, s. 300, także, J. J. Skoczyła, Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez władzę publiczną, Warszawa 2005, s. 165. Zadania państwowe zlecone ustawowo jednostkom samorządowym stają się bowiem zadaniami samorządowymi.

Zarządca wód wykonuje działania stanowiące wykonywanie władzy publicznej w rozumieniu art. 417 kc. Administrowanie wodami nie jest wykonywaniem standardowych praw właściciela nieruchomości w rozumieniu art. 140 kc. Zakres obowiązków właściciela wód został szczegółowo dookreślony w art. 1 ust. 2, 3 i 4 oraz art. 2 ust. 1 prawa wodnego.

Sposób ujęcia zakresu obowiązków właściciela wód wymienionych w art. 1 i 2 prawa wodnego, w szczególności również zakresu działania marszałka województwa wskazanego w art. 11 ust. 1 pkt 4 prawa wodnego (regulacje stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, służące polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwieniu jej uprawy) wskazuje, iż administrowanie wodami płynącymi ma służyć zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa w zakresie dostępu do zasobów wodnych, ich wykorzystaniu w sposób prawidłowy, z uwzględnieniem potrzeb bytowych i rekreacyjnych, w szczególności na potrzeby rolnictwa (co odnosiłoby się do powodów), a także na zabezpieczeniu osób i mienia przed zagrożeniami ze strony żywiołu wody, co wyraża się obowiązkiem ochrony przeciwpowodziowej. Zapewnienie potrzeb bytowych oraz bezpieczeństwa osobistego i majątkowego obywateli jest obowiązkiem Państwa i jego organów, na wszystkich szczeblach administracji publicznej, czy to rządowej czy samorządowej. Wykonywanie władzy publicznej nie polega jedynie na władcym wkraczaniu w sferę praw i obowiązków obywateli poprzez wydawanie decyzji, ale także na zabezpieczaniu potrzeb społeczeństwa. Dotyczy to infrastruktury, zasobów naturalnych, ochrony środowiska, kształtowania przestrzeni, w tym także gospodarowania wodami płynącymi. Tym samym nieuzasadniony był zarzut pozwanego dotyczący wadliwego wskazania przez powodów art. 417 kc jako podstawy powództwa.

Jednakże podmiotem zobowiązanym do naprawienia doznanej przez powodów szkody jest jedynie samorządowe Województwo (...), albowiem roszczenie powodów wynika z działań oraz zaniechań jednostki organizacyjnej Województwa – (...) i (...). Wszystkie cywilnoprawne aspekty i skutki działań oraz zaniechań (...) (...) i (...) należy bowiem zawsze przypisywać Województwu (...), którego tenże Zarząd jest jednostką organizacyjną.

Stąd też możliwe jest kierowanie roszczeń o odszkodowanie związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji wodnej, utrzymania urządzeń wodnych, prowadzonych prac dotyczących wód wyłącznie wobec Województwa (...) (...) i (...). Powoduje to oddalenie powództwa w stosunku do Skarbu Państwa.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku. O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 kpc.

Z. 1) (...)

2) (...)

3) (...)

W-w, 31.12.2013 r.